నమూనా కథ

కథకుల్లో గోపాలం చెప్పుకోదగ్గ మనిషి. అతని కథల్లో మొత్తానికి కొంత ఇది లేకపోలేదు. కాని ఆవిషయం ఎక్కువమంది గమనించినట్టు తోచదు. నామట్టుకు నేను కథేదైనా చదివినప్పుడు, బాగుంటే బాగుందనీ లేకపోతే లేదనీ అనుకోటమేకాని ఎందువల్ల బాగుంది, ఎందువల్ల బాగాలేదు అంటే చెప్పలేక పొయ్యేవాణ్ణి. అయితే నేను కథ ఈవిధంగా ఉంటే బాగుంటుంది అనే సిద్ధాంతం చెయ్యాలని ప్రయత్నించక పోలేదు. కాని నాప్రయత్నం సాగక పోయింది.

ఎందుచేతంటే, ఎడ్గార్ ఏలెన్ పో కథలు చదివితే అసంభవాలను గురించి రాస్తానే కథలు బాగావుంటయ్యనిపించేది; షెర్లాక్ హోమ్సు కథలు చదివితే డిటెక్టివుకథలే కథ లనిపించేది; మరో కథలు చదివితే ప్రణయకథలే కథలనీ, జేకబ్స్ కథలు చదివితే నావికుల కథలే కథలనీ; ఇంకోరివి చదివితే పొట్టికథలే కథలనీ, వేరొకప్పుడు నలభై పేజీలు దాటనికథ ఏం కథ అనీ అనిపించేది. ఇట్లా సందర్భానుసారంగా అభిప్రాయాలు మార్చుకుంటూ ఒక తీర్మానానికి రావటం దుస్సాధ్యమైంది.

ఈ పరిస్థితుల్లో మా "దూర్వాసుడు" ఒకనాడు నా దగ్గిరికొచ్చి తనకూ గోపాలంతో పరిచయం చెయ్యమన్నాడు. ఎందుకురా అని అడిగాను. పనుందన్నాడు. నేను సహజంగా ఏంప నన్నాను. వాడు కాస్సేపు నీళ్ళు నమిలి, "మరే, మరేంలేదు కాని—అసలు సంగ తేమి టంటే—అప్పుడే ఒక్క రోజులోనే పెద్ద రాతగాణ్ణి కాలే ననుకో—అసలు వాని ఫక్కీ ఏమిటో కనుక్కుంటే—తరవాత క్రమంగా అభ్యాసం మీద—తెలీలా?" అనటం మొదలుపెట్టాడు. నేను నిర్మొహమాటంగా తెలీలేదన్నాను. ఎట్లాగైతేఏం బయట పెట్టాడు తనకు కూడా కథలు రాయాల నుందనీ అది గోపాలం కాస్త చేయూత ఇస్తే జయప్రదంగా కొనసాగు తుందనీ తనకు ధైర్యం ఉందనీ!

"హరి దూర్వాసుడా!" అన్నాను. వాడు మండిపడి అదే అనవద్దన్నది అన్నాడు. పాపం ఆపేరు పెట్టే వరకూ వాడు కోపం ఎరగడు జీవితం అట్లాగే ఉంటుంది! న్యాయం లేదంటాను!

సరే తప్పే దేముంది? వీలు చూసుకుని ఇద్దరం గోపాలం ఇంటికి వెళ్ళాం. నాదోషం లేకుండా ముందే చెప్పాను "అతను నిన్ను వేధించుతాడురా! కాలాంతకుడు!" అని!

క్షణంలో దుర్వాసుణ్ణి ముగ్గులో దింపి వాగించటం మొదలుపెట్టాడు గోపాలం.

"నాకు మరేం లేదు కానీండి, దాంతాడు తెగా! మనిషిని వర్ణిద్దామన్నా, ఇంటిని వర్ణిద్దామన్నా కలం సాగదు!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"మరేమీ ఫర్వాలేదు. వర్ణనలు లేకుండానే కానివ్వండి. నాకూ వర్ణనలు నడవ్వు. అవి లేకుండానే కాలక్షేపం చేస్తున్నాను!" అన్నాడు గోపాలం.

"నిజంగానా!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"నమ్మండి నామాట!" అన్నాడు గోపాలం.

దూర్వాసుడి మొహం వికసించింది.

"నాకు మరేం లేదు కానీండి, దాందుంప తెగా! విషయం దొరికి చావదండి! రెండు మూడు సార్లు ప్రయత్నం చేస్తే మా ఇంట్లో జరిగే సంగతులూ మా మామగారింట్లో జరిగే సంగతులూ దిగ్గినై! ప్లాటు ఊహించలేను!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"సరిగా అదే నాకూ వచ్చిపడ్డది, చూశారో లేదో! నేనూ ప్లాట్లు ఊహించి యాడవలేను. ఎక్కడైనా జరిగిన సంగతులే మసి పూసి నేరేడు కాయ చేసి గీకేస్తుంటాను!"

"నిజం?" అన్నాడు దూర్వాసుడు నవ్వుతూ.

"నిజం!" అన్నాడు గోపాలం గంభీరంగా.

ఈపాటికి దూర్వాసుడి భయం యావత్తూ అంతరించింది తను కూడా కథకుల్లో ఒకడని ధైర్యం గట్టిగా కలిగింది గోపాలానికీ తనకూ ఒక్కటే తేడా! అతను కొన్ని కథలు రాసి ఉన్నాడు, తను రాయనున్నాడు! ఆ ప్రకారంగానే తన్ను కాబోయే రాతగాడి కింద భావించుకుని, తను కూడా గోపాలం మొదలైనవాళ్ళలో ఒకడుగా మాట్లాడటం మొదలు పెట్టాడు. ఈవిధంగా గోపాలం మావాడికి కొంత పురెక్కించి మెల్లిగా దించటం మొదలు పెట్టాడు. మావాడు, మొద్దు, కనుక్కోలేక పోయినాడు.

"కాని చిక్కంతా ఎక్కడ వస్తుందంటే ఒక మనిషి జీవితం తీసుకున్నామంటే మొదటినించీ చివరదాకా కథగా చెప్పటానికి వీలు పడదు. జీవితంలో కథలు జరుగుతూంటై. ఆకథ ప్రారంభమై అంతం కావటానికి ఒక రోజు పట్టవచ్చును, పదిసంవత్సరాలు పట్టవచ్చును. అందులో కూడా; ఈలోపల జరిగిందంతా కథలోకి రావటానికి వీలులేదు. అది కనుక్కునే నేర్పు కథకుడిది!" అన్నాడు గోపాలం.

"ఎట్లా గెట్లాగూ? ఏమన్నారు?" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"కథకుడికి ఎక్కడ కథ ప్రారంభించాలో ఏ యే భాగాలు వదిలెయ్యాలో, చిన్నచిన్న సంస్కరణలు— మనలో మాట్లాడుకునేటప్పుడు మార్పులందాం!—"

"అవును పేర్లూ అవీ మార్చకపోతే డెమరేజి పడుతుంది!"

"చక్కగా సెలవిచ్చారు!...ఎక్కడెక్కడ మార్చాలో, చివరకు ఎక్కడ ఆపాలో కూడా నమ్మకంగా తెలిసి ఉండాలి!"

"తప్పకుండా!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"కథ ప్రారంభించటం కన్నా ఆపటం చాలా కష్టం. ఒకరిద్దరు మరీ చాతకాని వాళ్ళు నన్ను 'ఏమండీ, కథ కథానాయకి గర్భం దాల్చిన చోట ఆపటం శ్రేష్టమా, కొడుకు పుట్టిన తరవాత అంతా సుఖంగా ఉన్నారని చెప్పేసి ఆపటం మంచిదా?' అని అడిగారు. 'అదంతా ఎందుకండీ? సినిమా మాస్తరుగా నాయకీ నాయకులు ముద్దు పెట్టుకుంటూండగా "ఫేడౌట్" వేసెయ్యండి!' అని చెప్పాను."

"మీ ఆలోచన చాలా బాగుంది!"

"ఏమాత్రం అనుభవం ఉన్న వాడికైనా తెలుస్తుందండీ! నూటికి తొంభైతొమ్మిది మంది కథ అయిపోవటం కనుక్కోగలరు. చూడండి! సినిమాలో ఇంకా గుడ్‌నైట్ రాకమునుపే నేలలో వాళ్ళు కూడా ఎట్లా లేస్తారో!"

"అవును కానండి, నామటుకు నాకు సినిమాచూస్తుంటే అప్పుడే అయిపోయిందనిపిస్తుందండీ!"

"దాందేమిటిలెండి!"

"ఇంతకూ నేను కూడా కథలు రాయవచ్చునంటారు!"

"అనుమానమేమిటి?...ఇంత దూరం వచ్చారు కనక, ఉత్త కబుర్లెందుకు? నేను జీవితంలో కథ ఎట్లా ఇమిడి ఉండేదీ మీకు చూపిస్తాను. మీరు ఊం కొడుతూ ఉండండి! కథ అయిపోగానే మీరిక ఊం కొట్టరు! నేను చెప్పే కథ మీకు నమూనాగా కూడా పనికొస్తుంది!"

"చెప్పండి! చెప్పండి!" అన్నాడు దూర్వాసుడు

అతను చెప్పటం! ఇతను ఊం కొట్టటం!

"శంకరమని నాతో చదువుకున్న వాడొకడున్నాడు. వాడమ్మా దిట్టంగా డబ్బున్నవాడమ్మా! వాడికి చదువెందుకు?, ఉద్యోగా లెందుకు? స్కూలుఫైనలుతో చదువు చాలించాడు. అందుచేతనో, మరి ఇంట్లో అధికారం ఎక్కువ భాగం ఆడవాళ్ళ దవటం చేతనో వాడికి ఆడనాగరికత అబ్బింది. మన సంఘంలో ఆడనాగరికత ఒకటీ మగనాగరికత ఒకటీ తగలబడ్డాయిగా!

"కాలక్రమానా, కర్మవశానా వాడికి పెళ్ళికావటం, భార్య కాపరానికి రావటం జరిగినై.

"శంకరం, వెధవ, ప్రబంధాలైనా చదివిన పాపాన పోలేదు మరి. వాడికి శృంగారం తెలీదు సరేకదా, భార్యతో స్నేహంగా ఉండటం కూడా చాతకాదు. ఆభార్య పక్కలో ఉన్నంత సేపూ ఏమో, ఆ తర

వాళ్ళ ఎన్నడూ ఎరగని పరాయి మనిషిని చూసినట్టు చూసేవాడు. తన పెట్టెలు, బట్టలు, వస్తువులు—ఏమీ అవిణ్ణి ముట్టుకో నిచ్చేవాడు కాడు. ఆ అమ్మాయికి వీణ్ణి ఉడికించి కోపం తెప్పించటం సరదా. వీడిలో ఇటువంటి దౌర్భాగ్యపు గుణాలన్నీ గమనించి, అయిదు నిమిషాల కోసారి వాడి కిష్టం లేని పని చేస్తుండేది. పట్టపగలు వీడే పని మీదైనా పడకగదిలో అడుగు పెట్టాడా, తను కూడా లోపలి కొచ్చి తలుపేసేది. అది వాడికి గిట్టదు. అందరూ చూస్తే ఏమను కుంటారు?—''

మా దూర్వాసుడు నావంక తిరిగి ''చూశావా? అదీ కాంప్లికేషన్! మొదటనే చెప్పారు, అతని నాగరికత ఆడవాళ్ళ నాగరికత అని!...కానివ్వండి.''' అన్నాడు.

'కాని అన్నిటి కన్నా శంకరం పెధవ పెట్టెలు ముట్టుకో నివ్వక పోవటం ఆ పిల్లకు చాలా అనుమానాస్పదంగా కనపడ్డది. ఎవరైనా ఆడవాళ్ళు వాడికి ఉత్తరాలు రాస్తున్నారేమో నన్న అనుమానం కూడా పోయినట్టు తెలుస్తుంది! ఇంకేముంది? నవ్వులు నువ్వులైనై. అదివరకు వాణ్ణి ఏడిపించటానికి పెట్టెలు తెరిచిన మనిషి ఒకనాడు వాడు లేకుండా చూసి, వాడు అన్నిటి కన్న ప్రాణప్రదంగా కాపాడుతున్న పెట్టె తెరిచి సవరించింది. అందులో ఆ పిల్ల కేం దొరికిం దనుకున్నారు? ఒక చక్కని స్త్రీ ఫొటో!

''ఇహ చెప్పేదేమిటి? ఆ అమ్మాయి కొక్కసారి కోపమూ ఏడుపూ కూడా వచ్చినై. ఆ ఫొటో చించేద్దా మనుకుంది కాని అది అకస్మాత్తుగా మొగుడి మొహం ముందు పెడితే ఆ మొహం ఎట్లా ఉంటుందో చూసి ఆనందించుదామని, ఆ ఫొటో తీసి జాగ్రత్తగా దాచిపెట్టింది. మళ్ళీ పెట్టె సర్ది మూసేసింది.

'ఇంకేం? ఆ రాత్రే పాశుపతాస్త్రం ప్రయోగించింది. ఆ ఫొటో చూసి ఊసరవిల్లి లాగ రంగులు మారటం మొదలుపెట్టాడు శంకరం. దాంతో ఆపిల్ల అనుమానం కాస్తా రూఢయింది. ఏడిచింది, తన్ను తను తిట్టుకుంది, వాణ్ణి మాటలంది, ఎంత కంగారు పడాలో అంత కంగారు పడి, వాణ్ణి కూడా అంత కంగారు పెట్టింది. ఆ కంగారులో శంకరం కోప్పడటం కూడా మర్చిపోయినాడు.

'అది వాళ్ళిద్దరికీ ప్రథమ కలహం, ఇద్దరికీ మొత్తం మీద బాగా చెడ్డది. ఇప్పుడు శంకరం భార్యను తన పెట్టె సవరించి నందుకు కోప్పడేం లాభం? ఆపిల్ల అనవసరంగా వ్యథ పడుతున్నదని కూడా తెలుసు. కాని ఆ ఫొటో ఏమిటో, దానికీ తనకూ ఏం సంబంధమో చెప్పటానికి ధైర్యం లేదు. ఆ కాస్త రహస్యం తెలిస్తే తన మీద భార్యకు జన్మలో మళ్ళీ గౌరవం రాదేమో నని భయం! అందువల్ల వాడు నోరు తెరవ లేదు కొంత కాలం.

'ఇంతలో వాడికో మంచి ఆలోచన తట్టింది. వెంటనే వాడు పెళ్ళాం దగ్గిరికి పోయి ఆ ఫొటో తన చెల్లెలి దన్నాడు. వాడికి చెల్లెలు లేదని పెళ్ళాం ఎరగదూ? కావలిస్తే పోలికలు చూసుకో మన్నాడు ధైర్యంగా పోలికలైతే ఉన్నై!

'శంకరంపెళ్ళాం దిగ్భ్రమ చెంది పోయిం దంటే నమ్మండి! ఆపిల్ల నేవిధంగా భావించటానికీ పాలు పోలేదు. తను పొరపాటు పడ్డట్టు ఒప్పుకుని సంధి కొచ్చింది; కాని ఒక షరతు పెట్టింది. ఆ ఫొటో ఎవరిదో చెప్పమంది. ప్రాణం పోయినా చెప్పనన్నాడు శంకరం! మొద్దు!

'ఈ సమయంలో, బాబూ, నేను వాడి కొంపకు వెళ్ళటం తటస్థించిందండి! నేను వాడితో భార్య ముందే 'ఏంరా శంకరం? మరి రేపు ఆనివర్సరీకి ఆడవేషం వేస్తావా? వెనకటి ఓపిక పోయిందా?' అన్నా వెంటనే వాడిపెళ్ళాం 'ఏమండీ, మీరు ఆడవేషం వేస్తే నాకూ కూడా చూపించరూ?' అంది ఆదుర్దాతో.'

'ఊఁ?—ఉఁహూఁ!—ఊఁ' అన్నాడు దూర్వాసుడు.

గోపాలం నోట్లో సిగరెట్టు పెట్టుకుని నిప్పెట్టె కోసం చూడటం మొదలు పెట్టాడు.

'కథ అయిపోయింది! మనం మెల్లిగా కొంప చేరుకుందామా?' అన్నాను.

—కొడవటిగంటి కుటుంబరావు.